

سازمان جهاد کشاورزی

معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

اداره آمار، فناوری اطلاعات و تجهیزات

گزارش عملکرد سالانه سازمان جهاد کشاورزی

در سال ۱۴۰۲

مهر ۱۴۰۳

سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی
معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

مشخصات جغرافیایی، اقلیم و

منابع آبی استان

مشخصات جغرافیایی استان

استان خراسان جنوبی، شرقی ترین استان ایران، دارای ۱۵۱۰۱۸ کیلومترمربع مساحت می باشد و ۹/۲۶ درصد از مساحت خاکی کشور را به خود اختصاص داده است که از این لحاظ در رتبه سوم کشور بعد از استان های سیستان و بلوچستان و کرمان قرار دارد. این استان از شمال به خراسان رضوی، از شرق به طول حدود ۳۳۱ کیلومتر دارای مرز مشترک با کشور افغانستان، از غرب به استان های یزد، اصفهان و سمنان و از جنوب به استان های سیستان و بلوچستان و کرمان محدود می باشد.

براساس آخرین تقسیمات کشوری در سال ۱۴۰۲ خراسان جنوبی، دارای ۱۱ شهرستان (بیرجند، بشرویه، قاینات، فردوس، درمیان، سراپان، سریش، نهبندان، زیرکوه، خوسف و طبس) ۲۸ بخش، ۳۱ شهر، ۶۶ دهستان و ۳۵۷۷ آبادی (۱۷۹۸ آبادی دارای سکنه و ۱۷۷۹ آبادی فاقد سکنه) می باشد.

نقشه‌ی تقسیمات کشوری استان خراسان جنوبی در سال ۱۴۰۲ به تفکیک شهرستان

آب و هوای استان

استان خراسان جنوبی از شرایط اقلیمی خشک و بیابانی در نواحی پست و آب و هوای نیمه‌خشک در نواحی کوهستانی برخوردار است. تفاوت ارتفاع بین مناطق کوهستانی و پست استان باعث به وجود آوردن شرایط آب و هوایی خشک و بیابانی در نواحی پست و آب و هوای نیمه‌خشک در نواحی کوهستانی شده است. دشت لوت یکی از خشک‌ترین و گرم‌ترین بیابان‌های جهان است که شدت تابش خورشید، کمبود رطوبت و بارش و تبخیر زیاد از ویژگی‌های آن است که علی‌رغم کوهستانی بودن استان در آب و هوای آن تأثیر زیادی دارد. حداکثر دمای استان ۴۶/۵ درجه سانتیگراد و حداقل دما ۲۲- درجه سانتیگراد، متوسط بارندگی سالیانه ۸۲/۵۷ میلیمتر و متوسط بارندگی در درازمدت ۱۰۱/۳۷ میلیمتر می‌باشد.

وضعیت منابع آبی استان

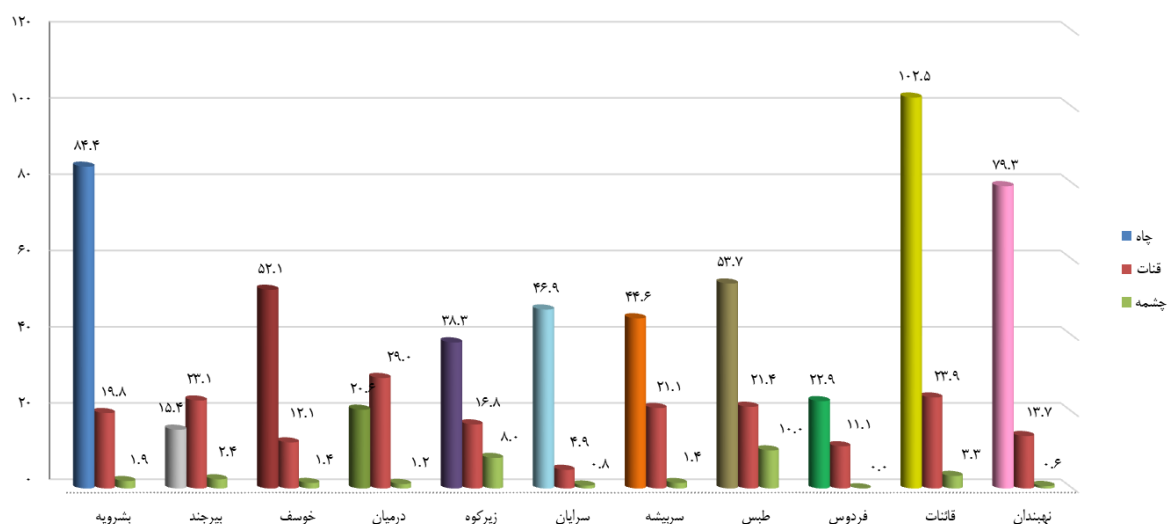
یکی از مهمترین و اثرگذارترین مسائل در مسیر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های کلان در بخش کشاورزی بطور اعم و در راستای تهیه و تدوین اسناد توسعه این بخش بطور اخص، بحث منابع آبی موجود می‌باشد و این مهم در شرایط حاکم کنونی که خشکسالی و بحران کم‌آبی بیداد می‌کند، بسی پررنگ‌تر می‌گردد و مدیریت هماهنگ و تعامل هر چه بیشتر وزارت نیرو و وزارت جهاد کشاورزی را به عنوان حافظان و حامیان اصلی منابع آبی موجود در کنار سایر مسئولین استانی و کشوری می‌طلبد. قطعاً برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح نیز بر اساس تحلیل‌ها و تصمیم‌های درستی که در نتیجه داشتن آمار و اطلاعات پایه دقیق و به روز گرفته می‌شود، میسر خواهد بود. بر این اساس، طبق آخرین اطلاعات دریافتی از شرکت محترم آب منطقه‌ای طی نامه شماره ۷۶۶۶ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۱، وضعیت منابع آبی استان به شرح ذیل می‌باشد:

نوع منبع آبی	واحد	تعداد	میزان تخلیه حجم آب قابل برنامه‌ریزی بخش کشاورزی (میلیون مترمکعب)
چاه‌های کشاورزی	حلقه	۲۰۶۸	۵۶۰/۸
قنات	رشته	۶۹۸۳	۱۹۶/۷۳
چشمه	رشته	۲۸۶۴	۳۱/۰۷
جمع			۷۸۸/۶

اطلاعات آب های زیرزمینی استان به تفکیک شهرستان بر اساس نتایج آماربرداری سراسری مرحله سوم

نام شهرستان	چاه		قنات		چشمه		میزان مصرف کشاورزی (میلیون مترمکعب)		
	تعداد	تخلیه (میلیون مترمکعب)	تعداد	تخلیه (میلیون مترمکعب)	تعداد	تخلیه (میلیون مترمکعب)	چاه	قنات	چشمه
بشرویه	۳۱۵	۸۷.۹	۲۰۹	۲۰.۶	۸۸	۲.۷	۸۴.۴	۱۹.۸	۱.۹
بیرجند	۲۸۳	۴۳.۱	۱۸۷۵	۲۳.۴	۹۲۲	۳.۶	۱۵.۴	۲۳.۱	۲.۴
خوسف	۳۲۶	۵۶.۲	۶۲۱	۱۲.۳	۲۰۸	۱.۶	۵۲.۱	۱۲.۱	۱.۴
درمیان	۲۶۷	۲۷.۱	۷۹۷	۲۹.۳	۲۱۳	۱.۳	۲۰.۶	۲۹.۰	۱.۲
زیرکوه	۱۹۷	۴۱.۰	۳۹۹	۱۷.۸	۲۷۳	۹.۶	۳۸.۳	۱۶.۸	۸.۰
سرایان	۲۵۳	۵۰.۹	۱۸۵	۶.۲	۱۰۲	۰.۸	۴۶.۹	۴.۹	۰.۸
سربیشه	۲۶۷	۵۳.۴	۹۲۴	۲۲.۰	۲۹۴	۱.۸	۴۴.۶	۲۱.۱	۱.۴
طبس	۴۱۴	۶۷.۸	۲۵۹	۲۲.۲	۱۵۹	۱۱.۵	۵۳.۷	۲۱.۴	۱۰.۰
فردوس	۲۰۹	۳۰.۸	۲۳۶	۱۵.۳	۳۰	۰.۴	۲۲.۹	۱۱.۱	۰.۰
قائنات	۸۴۱	۱۱۸.۹	۹۷۶	۲۶.۴	۴۲۰	۴.۰	۱۰۲.۵	۲۳.۹	۳.۳
نهبندان	۴۴۴	۸۶.۴	۵۰۲	۱۳.۹	۱۷۵	۰.۷	۷۹.۳	۱۳.۷	۰.۶
جمع	۳۸۱۶	۶۶۳.۷۲	۶۹۸۳	۲۰۹.۲۹	۲۸۸۴	۳۸.۱۰	۵۶۰.۸۰	۱۹۶.۷۳	۳۱.۰۷

اطلاعات آب های زیرزمینی استان به تفکیک شهرستان بر اساس نتایج آماربرداری سراسری مرحله سوم

گزارش تعداد بهره برداران بخش کشاورزی به تفکیک زیر بخش تخصصی

ردیف	شهرستان	کل بهره برداران	مرد	زن	حقیقی	حقوقی	زراعی	باغ و قلمستان	گلخانه	دام سنگین	دام سبک	طیور سنتی	طیور صنعتی	زنبور عسل	کرم ابریشم	پرورش ماهی	صنایع کشاورزی
۱	بیرجند	۱۱۱۶۹	۹۷۵۸	۱۳۹۰	۱۱۱۴۸	۲۱	۸۱۵۱	۱۰۳۲۰	۳۷	۹۷	۲۸۴۲	۲۰۶۴	۱۷	۲۳۱	۵	۹۲	۱۴۵
۲	درمیان	۷۸۰۸	۷۲۵۵	۵۴۸	۷۸۰۳	۵	۱۶۷۳	۵۳۶۹	۸	۶۰۲	۵۶۲۰	۳۱۸۷	۹۲	۳۹	۰	۳۶	۸
۳	سربیشه	۶۴۶۹	۵۷۶۲	۷۰۱	۶۴۶۳	۶	۳۷۹۰	۳۳۶۰	۲۴	۴۲۷	۳۵۷۳	۶۹۷	۱۵	۴۶	۳	۳۱	۱۷
۴	قائنات	۱۷۰۹۷	۱۵۵۴۹	۱۵۳۷	۱۷۰۸۶	۱۱	۱۴۶۸۹	۱۵۷۵۴	۱۵۳	۱۶۳۳	۷۹۱۱	۵۷۱۵	۲۸	۱۲۴	۸	۱۵۸	۸۹
۵	نهبندان	۶۵۰۷	۵۸۶۰	۶۲۹	۶۴۸۹	۱۸	۴۴۷۵	۲۸۲۱	۲۱	۸۰۶	۵۰۹۰	۴۰۰۲	۲۲	۷۱	۰	۶۷	۱۶
۶	سرایان	۷۷۰۳	۶۸۲۷	۸۶۷	۷۶۹۴	۹	۵۶۲۱	۶۶۸۹	۲۰۷	۸۴۲	۳۴۲۰	۲۶۲۴	۱۴۴	۲۴۴	۱۰۲	۱۸۴	۶۷
۷	فردوس	۶۴۵۱	۵۸۷۲	۵۷۵	۶۴۴۷	۴	۳۶۱۷	۶۱۷۸	۶۴	۱۷۵	۱۲۷۵	۱۰۳۲	۹	۱۰۷	۱۱	۵۴	۷
۸	بشرویه	۳۸۲۵	۳۳۲۳	۴۹۸	۳۸۲۱	۴	۳۱۹۰	۳۱۴۹	۴۷	۵۸۵	۱۳۷۵	۸۱۵	۳۱	۳۶	۵	۲۰	۵۷
۹	زیرکوه	۸۸۵۴	۷۹۸۱	۸۷۰	۸۸۵۱	۳	۵۴۷۵	۷۵۷۱	۲۵	۷۶۸	۵۲۹۴	۳۴۱۱	۵	۲۵	۲	۵۱	۹۷۳
۱۰	خوسف	۵۸۱۰	۴۹۰۵	۹۰۱	۵۸۰۶	۴	۵۳۵۰	۴۴۰۶	۴۳	۱۳۵۶	۲۱۶۶	۱۵۷۶	۵۶	۱۸۲	۲	۱۸۶	۲۷
۱۱	طبس	۵۸۴۴	۵۳۸۳	۴۴۹	۵۸۳۲	۱۲	۳۵۶۹	۲۹۹۲	۶۰	۷۷۲	۳۴۶۲	۲۴۲۲	۸	۸۶	۶	۸۸	۳۳
		کل بهره برداران	مرد	زن	حقیقی	حقوقی	زراعی	باغی	گلخانه	دام سنگین	دام سبک	طیور سنتی	طیور صنعتی	زنبور عسل	کرم ابریشم	پرورش ماهی	صنایع کشاورزی
جمع کل		۸۷۵۳۷	۷۸۴۷۵	۸۹۶۵	۸۷۴۴۰	۹۷	۵۹۶۰۰	۶۸۶۰۹	۶۸۹	۸۰۶۳	۴۲۰۲۸	۲۷۵۴۵	۴۲۷	۱۱۹۱	۱۴۴	۹۶۷	۱۴۳۹

سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی
معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

سیمای بخش کشاورزی

در پایان سال ۱۴۰۲

اثر بخشی بخش کشاورزی بر معیشت

✓ سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی در تولید ناخالص داخلی استان، حدود ۲۱/۳۵ درصد است و این خود نشان دهنده اهمیت بخش کشاورزی در معیشت مردم استان می باشد.

✓ درصد سهم شاغلین بخش کشاورزی استان، به نسبت جمعیت شاغل، ۱۹/۶ درصد و نسبت به کل جمعیت استان، ۷/۴ درصد می باشد.

سیمای کلی بخش کشاورزی و منابع طبیعی استان

با وجود اینکه استان خراسان جنوبی در منطقه کویری واقع شده ولی در بخش کشاورزی - با حدود ۸۲۸۴۵ نفر بهره بردار از پتانسیلهای مناسبی برخوردار است که در صورت توجه و حمایت می تواند موجب «نگهداشت جمعیت در منطقه»، «تامین بخشی از نیاز غذایی منطقه و در بعضی از محصولات، کشور» و «اشتغال پایدار» گردد. در حال حاضر سهم این بخش، از اشتغال استان معادل ۱۹/۶ درصد و سهم ارزش افزوده آن نسبت به کل بخش های اقتصادی استان ۲۱/۳۵ درصد می باشد.

در پایان سال ۱۴۰۲، استان دارای ۷۷۰۲۰/۹ هکتار اراضی زیر کشت آبی و دیم برای محصولات زراعی با تولید بالغ بر ۸۷۵ هزار تن و همچنین ۱۰۱۸۳۳/۲ هکتار سطح زیر کشت آبی و دیم برای محصولات باغی با تولید حدود ۲۹۷ هزار تن بوده است، که در ادامه با توجه به نقش مؤثر بخش باغبانی در اجرای برنامه کاشت نهال های مثمر در استان، بیشتر به تشریح وضع موجود و پتانسیل های آن خواهیم پرداخت.

خراسان جنوبی با سطح زیر کشت بالغ بر ۴/۳۹۷ هزار هکتار گیاهان دارویی رتبه پنجم کشوری در سطح زیر کشت و با میزان تولید ۳۵۰۰ تن، مقام سوم کشوری را در تولید گیاهان دارویی به خود اختصاص داده است. در این استان ۸۰۰ گونه گیاه دارویی شناسایی شده که عمده ترین آن شامل آغوزه، شیرین بیان، وشاء، آویشن، خاکشیر، زیره سبز، کلپوره، درمنه، بومادران، بابونه، کما، آلوورا، سماق، نعنا فلفلی و نعنا محلی، به لیمو، اسطوخودوس، رزماری، کتیرا، بادام کوهی و ... می باشد.

علاوه بر این در بخش دام نیز استان دارای حدود ۲۵۴۰ هزار واحد دامی است که با تولید ۲۳۲/۹ هزار تن محصول اصلی (شامل شیر، گوشت قرمز، گوشت سفید، تخم مرغ، عسل، گوشت شترمرغ و سایر ماکیان) علاوه بر تامین نیاز استان، بخشی از نیاز سایر استان های همجوار نیز تامین می گردد.

رتبه های برتر کشاورزی استان خراسان جنوبی در بخش تولیدات (پایان سال ۱۴۰۲) عبارتند از:

۱- رتبه اول تولید زرشک بی دانه دنیا ۲- رتبه اول تولید عناب کشور ۳- رتبه دوم تولید زعفران کشور

۴- رتبه پنجم تولید گل نرگس ۵- رتبه پنجم تولید پسته کشور ۶- رتبه ششم تولید پنبه کشور

۷- رتبه نهم تولید انار کشور ۸- رتبه نهم تولید خرما کشور

سایر رتبه ها، استعدادها و مزیت های خاص بخش کشاورزی استان در پایان سال ۱۴۰۲:

- ✚ رتبه اول کشوری تعداد قنوات شامل ۶۹۸۳ رشته قنات
- ✚ رتبه دوم جمعیت شتر کشور با سهم ۱۶ درصدی به تعداد ۳۶,۶۷۷ نفر شتر
- ✚ رتبه دوم کشوری تعداد صندوق های اعتبارات خرد زنان روستایی با تعداد ۲۳۵ صندوق خرد و سه صندوق حمایت از توسعه ای فعالیت های کشاورزی زنان روستایی
- ✚ رتبه سوم کشوری تنوع گونه های گیاهان دارویی با ۸۰۰ نوع گیاهان دارویی با کیفیت و رتبه پنجم سطح زیر کشت با تولید سالانه بیش از ۳۵۰۰ تن.
- ✚ رتبه دوم کشوری از لحاظ پروژه های در حال اجرای (۱۹۲۰/۸۱ هکتار) سامانه های نوین آبیاری از ابتدای سال جاری تا پایان اسفند ۱۴۰۲ و از لحاظ عملکرد کل سامانه های نوین آبیاری با ۴۰۴۷۴ هکتار
- ✚ امکان استفاده از دشت ها و حاشیه کویر در پرورش دام نظیر شتر (حدود ۲۰ درصد جمعیت شتر کشور) و گوسفند بلوچی با تولید پشم بسیار مرغوب و بز کرکی با تولید کرک با ارزش اقتصادی بالا و برخی محصولات کشاورزی سازگار
- ✚ امکان تشکیل و راه اندازی شرکت های سهامی زراعی و مراکز آموزش کشاورزی و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی به منظور پرورش نیروی انسانی متخصص و اجرای طرح های تحقیقاتی مناطق خشک و بیابانی
- ✚ استقرار استان در مسیر شمال- جنوب و شرق- غرب و تأثیر آن در تمامی ابعاد توسعه بویژه کشاورزی
- ✚ برخورداری از دانش بومی و سنتی در استفاده بهینه از منابع آب و خاک

شاخص های بخش کشاورزی

ردیف	عنوان	میزان
۱	سهم استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی کشور سال ۱۴۰۱ (درصد استان در شاخص)	۱/۱۵
	سهم استان از ارزش افزوده بخش کشاورزی استان سال ۱۴۰۱ (درصد استان در شاخص)	۲۱/۳۵
۲	سهم استان از مجموع اراضی زراعی آبی کشور سال ۱۴۰۱ (درصد استان در شاخص)	۱/۱۷
۳	سهم استان از مجموع اراضی زراعی دیمی کشور سال ۱۴۰۱ (درصد استان در شاخص)	۰/۰۵
۴	سهم استان از وسعت مراتع کشور سال ۱۴۰۱ (درصد استان در شاخص)	۱۰
۵	نرخ اشتغال (درصد)	۱۹/۶
۶	جمعیت شاغل استان در بخش کشاورزی(هزار نفر)	۸۲/۸۹۶
۹	سطح زیر کشت محصولات باغی استان سال ۱۴۰۱ (درصد از کل کشور)	۳/۳
۱۰	سهم استان در تولید محصولات باغی سال ۱۴۰۱ (درصد از کل کشور)	۰/۹۸
۱۱	سطح زیر کشت محصولات زراعی استان سال ۱۴۰۱ (درصد از کل کشور)	۰/۶۱
۱۲	میزان تولید محصولات زراعی استان سال ۱۴۰۱ (درصد از کل کشور)	۱/۰۹

مأخذ : سازمان جهاد کشاورزی استان -۱۴۰۲

بررسی تولیدات بخش کشاورزی

مجموع اراضی زیر کشت استان در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۷۹ هزار هکتار بوده است که منجر به تولید حدود ۱۱۸۳ هزار تن

محصولات زراعی و باغی شده است. تولیدات بخش کشاورزی به شرح جدول زیر می باشد:

شاخص	سطح زیر کشت (هکتار)	میزان تولید (تن)	درصد از کل تولیدات
تولیدات زراعی	۷۷۰۲۰/۹	۸۷۵۰۹۰/۵	۶۱/۶۶
تولیدات باغی	۱۰۱۸۲۳/۲	۲۹۶۸۵۸/۷	۲۰/۹۲
تولیدات گلخانه ای	۹۲/۴	۱۰۶۶۱	۰/۷۵
تولیدات دامی	۰	۲۳۲۸۸۱	۱۶/۴۱
تولیدات شیلات و آبزیان	۰	۳۷۰۰	۰/۲۶
جمع کل	۱۷۸۹۳۶/۵	۱۴۱۹۱۹۱/۲	۱۰۰

الف) عملکرد مدیریت زراعت

عملکرد مدیریت امور زراعت سازمان در سال ۱۴۰۲

شاخص	واحد	بشرویه	بیرجند	خوسف	درمیان	زیرکوه	سرایان	سربیشه	طبس	فردوس	قاین	نهبندان	جمع کل
مقدار توزیع انواع کود شیمیائی	تن	۵۱۵۹	۶۸۶	۱۸۳۲	۶۵۷	۱۸۸۵	۱۹۹۴	۱۳۳۹	۱۹۲۵	۱۵۲۷	۴۰۱۰	۱۹۸۴	۲۲۹۹۸
مقدار توزیع کود ازته	تن	۳۸۹۴	۴۴۴	۱۴۵۲	۵۷۰	۱۳۲۵	۱۳۹۷	۱۰۳۶	۱۷۲۰	۱۱۳۸	۲۶۹۶	۱۶۷۱	۱۷۳۴۳
مقدار توزیع کود فسفاته	تن	۸۶۳	۱۳۹	۲۶۴	۶۹	۲۸۱	۴۷۷	۲۰۹	۱۷۶	۲۵۷	۸۳۴	۱۸۹	۳۷۵۸
مقدار توزیع کود پتاسه	تن	۴۰۲	۱۰۳	۱۱۶	۱۸	۲۷۹	۱۲۰	۹۴	۲۹	۱۳۲	۴۸۰	۱۲۴	۱۸۹۷
میزان تولید بذور اصلاح شده زراعی پنبه	تن	۱۷۱/۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۷۱/۵
میزان تولید بذور اصلاح شده زراعی جو	تن	۰	۸۲	۰	۰	۰	۰	۲۳۹	۰	۰	۹۹۰		۱۳۱۱
میزان تولید بذور اصلاح شده زراعی گندم	تن	۰	۰	۳۶۳	۰	۰	۰	۲۱	۰	۰	۷۴۴	۷	۱۱۳۵
میزان گندم خریداری شده	تن	۲۱۲۸	۱۲۶	۲۵۴۵	۹۱۳	۱۸۰۵	۱۷۹۰	۲۰۶۵	۱۷۱۳	۴۱۵	۲۷۵۲	۲۵۴۱	۱۸۷۹۳
عملیات کشاورزی حفاظتی	هکتار	۵۵۰۰	۶۹۸	۲۱۵۰	۱۲۱۶	۱۸۰۹	۹۶۵	۳۳۹۵	۱۱۰۱	۱۳۰۷	۸۱۰۰	۳۶۳۳	۲۹۸۷۴

ب) محصولات باغی و گلخانه ای:

بخش باغبانی در استان خراسان جنوبی با وجود تمام محدودیت های اقلیمی و حوادث غیر مترقبه، دارای پتانسیل های بسیار ارزشمندی است که در مواردی در سطح کشور و حتی دنیا منحصر بفرد می باشد. از طرفی کیفیت محصولات تولیدی این بخش می تواند آینده ای روشن را برای بخش کشاورزی استان ترسیم نماید.

- دانش بومی غنی باغداران سخت کوش استان در خصوص محصولات مهمی همچون زرشک، عنب، زعفران و ... همچنین وجود کارشناسان متعهد و خبره کشاورزی به عنوان مهمترین رکن تولید که همانا نیروی انسانی توانمند است.

- هم مرز بودن استان با کشور افغانستان و امکان تبادلات مرزی

- بازاریابی خارجی موفق محصولات و افزایش میزان صادرات به کشورهای همچون چین، عراق و ...

- بازارهای داخلی مهم از قبیل مجاورت با استان های خراسان رضوی، سیستان و بلوچستان و کرمان

- سازگار بودن غالب محصولات بخش با شرایط نامساعد اقلیمی و اکولوژیکی استان از جمله کم آبی، خشکسالی، توفان های شن و ریزگردها، شوری منابع آب و خاک، هجوم آفات و بیماری ها و ...

- وجود زیر ساخت های اولیه در خصوص فرآوری و بسته بندی محصولات تولیدی ضمن اینکه محصولات مهم استان به سطح اقتصادی رسیده و امکان جذب سرمایه گذار برای فرآوری آنها راحت تر است.

- شناخته بودن برند محصولات شاخص استان از جمله زعفران (به عنوان زعفران قاینات)، عنب و زرشک (به عنوان عنب و زرشک بیرجند) و....

- وجود شرکتهای سهامی زراعی (مانند سهامی زراعی خضری و اسلام آباد)، کشت و صنعت ها (مانند پیوند خاوران، بید مشک و ...)، مزرعه نمونه آستان قدس و.... به عنوان مالکین عمده و پیشرو جهت اجرای طرح های نو.

در کنار استقبال عمومی کشاورزان جهت توسعه محصولات زرشک، عنب و زعفران به عنوان الگوهای باغی دارای مزیت نسبی برای استان، از مهمترین پتانسیل های بخش باغبانی استان می باشد.

همان طور که گفته شد، کل سطح زیر کشت باغات استان خراسان جنوبی در پایان سال ۱۴۰۲، معادل ۱۰۱۸۲۳/۲ هکتار با تولید حدود ۲۹۷ هزار تن محصول بعلاوه بیش از ۲۵ میلیون شاخه نشاء و گل و گیاه زینتی می باشد.

عملکرد مدیریت امور باغبانی سازمان در سال ۱۴۰۲

شاخصی	واحد	بشرویه	بیرجند	خوسف	درمیان	زیرکوه	سرایان	سریشه	طبی	فردوس	قاین	نهبندان	جمع کل
تعداد گلخانه	واحد	۱۰	۱۷	۳۹	۱۱	۲	۱۴	۱۷	۳۹	۵۶	۵۸	۱۷	۲۸۰
مساحت باغات اصلاح و احیا شده	هکتار	۱۶۰۰	۱۰۶۳	۱۰۶۶	۹۳۶	۱۴۷۲	۱۱۳۸	۸۱۳	۶۰۰	۱۵۴۰	۱۳۳۹	۱۰۴۷	۱۲۶۱۴
میزان تولید نهال	اصله	۰	۲۹۴۰۰۰	۱۱۲۰۰۰	۳۲۷۰۰۰	۴۴۵۰۰۰	۶۶۰۰۰	۲۳۵۰۰۰	۱۸۰۰۰	۵۴۰۰۰	۴۵۹۰۰۰	۴۲۰۰۰	۲۰۵۲۰۰۰
میزان تولید نهال اصلاح شده	اصله	۱۴۰۰۰۰	۲۵۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۶۵۰۰۰
تعداد بهره برداران شاغل در بخش تولید گلخانه ای	نفر	۱۰	۱۷	۳۹	۱۱	۲	۱۴	۱۷	۳۹	۵۶	۵۸	۱۷	۲۸۰
تعداد واحد های فعال در مجتمع های گلخانه ای	واحد	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۰	۱	۱	۱	۸
زیر بنای مجتمع های گلخانه ای	هکتار	۲۰	۰	۳۰	۲۰	۰	۲۰	۲۰	۰	۲۰	۲۶	۳۰	۱۸۶
مقدار توزیع انواع کودهای شیمیایی	تن	۱۹۱۳	۲۸۵	۵۵۵	۵۰۴	۵۹۴	۸۱۰	۲۵۰	۱۸۶	۱۲۵۰	۱۰۱۶	۵۳۲	۷۸۹۵

اقدامات انجام شده در خصوص صادرات محصول زرشک

- معرفی فرصت های سرمایه گذاری، تجاری و صادراتی برای محصول زرشک در جلسات بازرگانی و کارگروه های تخصصی
- ایجاد ارتباط با سرمایه گذاران در زمینه معرفی و بازاریابی محصول زرشک
- پیشنهاد برگزاری دوره های آموزشی استاندارد و نحوه بسته بندی با رعایت مسائل بهداشتی برای تولیدکننده و صادرکننده
- پیشنهاد ایجاد و تقویت شرکت ها جهت تامین نیرو برای چیدن شاخه های زرشک تازه، جمع آوری به موقع و نگهداری سالم و بهداشتی

تعداد معرفی نامه های صدور مجوز صادرات زرشک (سال ۱۴۰۲)

نوع محصول	تعداد مجوز	مقدار صادرات / کیلوگرم	نام کشور
زرشک	۴۴	۱۴۸۸۳۰	عراق-امارات-روسیه-ترکیه

لازم به ذکر آنکه چون صادرات عمده محصولات کشاورزی از جمله زعفران، زرشک، عناب، گل رز و گل محمدی و ... از طریق گمرکات این استان انجام نمی گیرد و از فرودگاه و یا مرز زمینی سایر استانها صادرات به خارج از کشور انجام می شود لذا مقدار کالای صادراتی جزو آمار گمرکات این استان لحاظ نمی گردد.

گزارش وضعیت واحد های پرورش طیور استان در سال ۱۴۰۲

شاخص	واحد	بشرویه	بیرجند	خوسف	درمیان	زیرکوه	سرایان	سربیشه	طیس	فردوس	قاین	نهبندان	جمع کل
تعداد طیور (مرغ گوشتی تجاری) جوجه ریزی انجام شده	هزار قطعه / سال	۵۶۸	۸۱۷۳	۴۱۹۱	۶۵۵۶	۲۶۳	۹۹۰	۳۶۶۸	۷۰۷	۱۴۷۲	۵۰۷۰	۱۶۷۹	۳۳۳۳۷
تعداد واحدهای پرورش مرغ گوشتی (مجاز) که جوجه ریزی انجام دادند	واحد	۸	۱۱۷	۵۷	۱۵۰	۶	۱۰	۶۷	۹	۲۲	۵۴	۳۸	۵۳۸
تعداد واحدهای پرورش مرغ تخمگذار فعال و مجاز	واحد	۲	۲۳	۱۶	۱	۰	۰	۲	۱	۴	۸	۳	۶۰
ظرفیت مرغداری های پرورش دهنده مرغ تخمگذار موجود	هزار قطعه / سال	۵۷	۱۳۳۲/۶۲	۴۸۶/۸	۳۹/۶	۰	۰	۲۴۷	۹	۱۰۵	۴۰۱	۶۸	۲۷۴۶
تعداد واحدهای پرورش شترمرغ	واحد	۳	۴	۷	۷	۴	۵	۴	۲	۳	۱۲	۱	۵۲
ظرفیت واحدهای پرورش شترمرغ	قطعه / سال	۷۰۰	۵,۱۰۰	۲,۲۲۵	۲,۲۴۵	۱,۸۷۵	۱,۲۳۰	۸۰۰	۱,۲۵۰	۹۲۵	۳,۹۴۱	۵۲۵	۲۰,۸۱۶

جدول تولیدات بخشی دام و طیور استان در سال ۱۴۰۲

شاخص	واحد	بشرویه	بیرجند	خوسف	درمیان	زیرکوه	سرایان	سربیشه	طیس	فردوس	قاین	نهبندان	جمع کل
مقدار تولید پشم گوسفند	تن	۱۱۲	۱۷۵	۴۷	۱۴۶	۱۴۶	۱۱۰	۱۱۵	۷۹	۱۲۱	۳۵۹	۱۶۱	۱,۵۷۲
مقدار تولید مو بز	تن	۵	۱۱	۶	۷	۶	۷	۹	۱۲	۵	۱۵	۱۹	۱۰۲
مقدار تولید کرک بز	تن	۱۰	۲۱	۱۳	۱۴	۱۳	۱۴	۱۸	۲۳	۱۰	۳۰	۳۸	۲۰۴
مقدار تولید شیر	تن	۱۳,۹۳۳	۳۱,۱۲۵	۸,۷۹۸	۳,۸۷۰	۲,۸۳۹	۹,۱۵۴	۶,۸۶۲	۱۱,۴۹۶	۱۱,۱۹۱	۱۸,۱۹۳	۶,۴۲۰	۱۲۳,۸۸۰
مقدار تولید تخم مرغ	تن	۹۱۷	۱۹,۱۵۲	۴,۳۲۹	۰	۰	۰	۳,۳۳۰	۱۰۰	۶۹۴	۳,۱۸۳	۲۹۹	۳۲,۰۰۵
میزان تولید گوشت قرمز	تن	۱,۲۵۶	۱,۹۴۵	۱,۰۲۹	۱,۱۰۳	۱,۰۷۳	۱,۱۹۵	۱,۱۲۰	۱,۴۴۸	۱,۰۸۶	۲,۶۵۶	۲,۰۸۸	۱۶,۰۰۰
میزان تولید گوشت سفید (طیور)	تن	۹۵۸	۱۳,۷۹۲	۷,۰۷۳	۱۱,۰۶۴	۴۴۴	۱,۶۷۱	۶,۱۹۰	۱,۱۹۲	۲,۴۸۴	۸,۵۵۵	۲,۸۳۴	۵۶,۲۵۶
میزان تولید عسل	تن	۶	۵۱	۵۸	۹	۱۰	۲۶	۲۲	۱۲	۱۳	۴۲	۷	۲۵۵
میزان تولید موم زنبور عسل	کیلوگرم	۱۶۶	۸۷۲	۱,۰۳۱	۱۳۷	۱۷۴	۶۴۹	۵۳۲	۲۹۳	۳۸۰	۸۴۹	۱۲۵	۵,۲۰۹
میزان تولید گوشت شترمرغ	تن	۸۵	۶۵	۸۲	۸۸	۱۱	۱۳۴	۳۹	۵	۲۳	۱۲۸	۵۷	۷۱۶
میزان تولید گوشت سایر ماکیان	تن	۱۳۶	۱,۴۶۰	۲۴۴	۳۱	۳۰	۳۰	۱۶۸	۵۲	۱۲۲	۲۲۳	۷۲	۲۵۷۰
میزان تولیدات مصرف مستقیم	تن	۱۷,۴۲۳	۶۷,۷۴۵	۲۱,۶۷۸	۱۶,۲۸۶	۴,۴۴۸	۱۲,۲۶۶	۱۷,۸۰۶	۱۴,۴۶۶	۱۵,۶۹۲	۳۳,۱۷۰	۱۱,۹۰۲	۲۳۲,۸۸۱

آمار بخش دام و زنبور عسل استان در سال ۱۴۰۲

شاخص	واحد	بشرویه	بیرجند	خوسف	درمیان	زیرکوه	سرایان	سریشیه	طبس	فردوس	قاین	نهبندان	جمع کل
تعداد کلنی زنبور عسل	کلنی	۱,۰۶۱	۵,۵۵۸	۶,۵۷۱	۸۷۵	۱,۱۱۱	۴,۱۳۷	۳,۳۹۱	۱,۸۶۵	۲,۴۱۹	۵,۴۱۲	۷۹۷	۳۳,۱۹۷
گوسفند و بره	راس	۸۰,۰۰۰	۱۲۴,۸۲۵	۳۳,۸۰۰	۱۰۴,۵۰۰	۱۰۴,۵۰۰	۷۸,۳۲۴	۸۲,۰۵۸	۵۶,۷۷۹	۸۶,۷۰۰	۲۵۶,۷۰۰	۱۱۵,۰۰۰	۱,۱۲۳,۱۸۶
تعداد بز و بزغاله	راس	۴۹,۰۰۰	۱۰۵,۵۶۲	۶۴,۹۰۰	۷۰,۵۰۰	۶۳,۶۰۰	۶۹,۵۶۸	۸۷,۹۳۵	۱۱۵,۱۷۲	۴۹,۵۰۰	۱۵۰,۳۵۰	۱۹۲,۰۰۰	۱,۰۱۸,۰۸۷
تعداد دام سبک	راس	۱۲۹,۰۰۰	۲۳۰,۳۸۷	۹۸,۷۰۰	۱۷۵,۰۰۰	۱۶۸,۱۰۰	۱۴۷,۸۹۲	۱۶۹,۹۹۳	۱۷۱,۹۵۱	۱۳۶,۲۰۰	۴۰۷,۰۵۰	۳۰۷,۰۰۰	۲,۱۴۱,۲۷۳
تعداد شتر و بچه شتر	نفر	۲,۵۰۰	۳۵۰	۷,۸۰۰	۱۰۰	۱,۹۸۰	۲,۳۰۳	۵۴۲	۶,۸۸۲	۶۰۰	۶۲۰	۱۳,۰۰۰	۳۶,۶۷۷
تعداد گاو و گوساله	راس	۸,۲۵۰	۱۲,۸۸۳	۳,۴۹۰	۲,۵۰۱	۱,۳۴۴	۵,۵۱۸	۲,۹۸۰	۵,۴۶۷	۵,۲۵۵	۱۰,۲۴۰	۱,۷۳۰	۵۹,۶۵۸
جمعیت دامی	واحد دامی	۱۸۹,۹۸۵	۳۱۷,۹۹۶	۱۵۱,۹۵۰	۱۷۴,۲۷۲	۱۷۱,۶۳۹	۱۸۱,۷۸۶	۱۷۵,۰۳۷	۲۲۱,۱۸۳	۱۶۹,۴۱۰	۴۴۷,۶۵۳	۳۳۹,۶۶۰	۲,۵۴۰,۵۷۰

جدول اطلاعات واحد های تولیدی دامی استان در سال ۱۴۰۲

شاخص	واحد	بشرویه	بیرجند	خوسف	درمیان	زیرکوه	سرایان	سریشیه	طبس	فردوس	قاین	نهبندان	جمع کل
تعداد واحد های دارای مجوز بهره برداری در حوزه دام	واحد	۱۷	۱۳۹	۸۵	۱۴۶	۱۹	۳۷	۸۵	۳۹	۸۲	۱۰۱	۷۲	۸۲۲
تعداد واحدهای فعال مجتمع های دامپروری	واحد	۸	۳۱	۲۴	۱۱	۰	۱۳۰	۷	۲۷	۹۱	۱۲	۱۳۷	۴۷۸
ظرفیت واحدهای فعال مجتمع های دامپروری	راس	۲۴۰	۵۰۷	۱,۲۴۲	۹۳۷	۰	۹,۰۸۳	۱۳۵	۵۸۴	۱,۵۴۴	۹۳	۷,۶۰۶	۲۱,۹۷۱
مساحت مجتمع های دامپروری	هکتار	۲۰۰	۴۹	۵۰	۳۳	۰	۷۵	۶۵	۶۰	۹۹	۶۰	۹۶	۷۸۷

عملکرد طرح‌های مدیریت آب و خاک و امور فنی و مهندسی

اهم فعالیت‌های انجام شده در راستای افزایش بهره‌وری آب و بهبود بکارگیری اراضی کشاورزی استان عبارتند از اجرای طرح‌های توسعه سیستم‌های نوین آبیاری، عملیات تجهیز و نوسازی در اراضی مدرن و سنتی، احداث و بهسازی کانال‌های آبیاری عمومی، انتقال آب با لوله و مرمت و بازسازی قنوات که علاوه بر نگهداشت آب در منابع زیرسطحی و سطحی باعث افزایش راندمان و جلوگیری از هدررفت و مصرف بهینه آب می‌شوند. جدول زیر نشان‌دهنده حجم طرح‌های اجرا شده تا پایان سال ۱۴۰۲ است.

حجم طرح‌های آب و خاک اجرا شده

نوع عملیات اجرائی	واحد عملیات	عملکرد ۱۴۰۲	عملکرد از ابتدا تا پایان سال ۱۴۰۲
اجرای سیستم‌های نوین آبیاری	هکتار	۱۹۲۰/۸۱	۴۰۴۷۴
احیاء و مرمت قنوات	کیلومتر	۴۶/۰۴۶	۱۲۹۵/۰۵
یکپارچه سازی اراضی کشاورزی سنتی	هکتار	۴	۵۵۳۰
تجهیز و نوسازی اراضی	هکتار	۰	۳۵۶۱
احداث کانال آبیاری و لوله‌گذاری	کیلومتر	۲۲/۷۳۹	۲۹۳۱/۷۴
احداث جاده دسترسی	کیلومتر	۰/۷	۳۳۸/۷
احداث استخر ذخیره آب دومنظوره	مترمکعب	۵۱۴۶	۶۰۳۶۱۵
اجرای عملیات آب و خاک تعاونی‌های تولید	تسطیح(هکتار)	۱۷	۱۰۶۶
	لوله‌گذاری(کیلومتر)	۰	۷۲

مجوز های صادره صنایع تبدیلی و تکمیلی و واحد های تولیدی بخش کشاورزی

تعداد مجوز های صادره در بخش کشاورزی (سازمان و نظام مهندسی) در سال ۱۴۰۲

شرح مجوز	موافقت اصولی	تاسیس	بهره برداری	توسعه
صنایع تبدیلی و تکمیلی		۳۶	۲۸	۱۴
واحدهای دامی	۱۵۶	۱۲۳	۱۰۶	۷
واحدهای طیور	۱۸۹	۹۹	۲۵۹	۵۶
واحدهای گلخانه و قارچ خوراکی	-	۴۳	۵۹	۲
واحدهای شیلات و آبزیان	۷	۴	۳	۱
واحدهای گیاهپزشکی	-	۲۳	۲	-
جمع کل	۳۵۲	۳۲۸	۴۵۷	۸۰

تعداد جواز های تأسیس و بهره برداری در بخش صنایع تبدیلی و تکمیلی

نوع جواز	زمان	تعداد (فقره)	اشتغال (نفر)	سرمایه ثابت (میلیون ریال)	جذب مواد خام (هزار تن در سال)	ظرفیت اسمی (هزار تن در سال)
تأسیس	در سال ۱۴۰۲	۳۶	۵۲۸	۳۱۰۵/۳۴	۱۸۰/۵۴	۱۳۵/۷۱
	تا پایان سال ۱۴۰۲	۱۸۸	۲۸۳۹	۸۸۴۰/۹۳	۷۶۵/۱۴	۶۰۴/۹۲
بهره برداری	در سال ۱۴۰۲	۲۹	۲۴۶	۹۰۳/۹۰	۵۵/۴۲	۴۷/۰۲
	تا پایان سال ۱۴۰۲	۳۰۴	۴۶۰۸	۱۸۳۱۴/۸۱	۱۶۸۷/۵۳	۱۳۷۲/۱۵

پروانه های بهره برداری صادر شده در سال ۱۴۰۲ تعداد ۲۹ فقره با اشتغالزایی ۲۴۶ نفر و ظرفیت تولید ۴۷/۰۲ هزارتن در سال بوده است.

مجوز های مربوط به واحدهای دام استان خراسان جنوبی در سال ۱۴۰۲

شرح مجوز		موافقت اصولی		تاسیس		بهره برداری		توسعه	
نوع شاخص	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت مولد	ظرفیت کل	تعداد	ظرفیت مولد	ظرفیت کل	تعداد
بره پرواری	۳۷	۸۶۲۵	۳۰	۰	۷۴۵۱	۳۱	۰	۱۱۸۱۷	۱
شتر پرواری	۲۸	۲۷۵۲	۱۸	۰	۱۱۵۶	۹	۰	۳۸۰	۱
گوساله پرواری	۳	۲۰۰	۶	۰	۴۷۰	۱۸	۰	۱۱۵۵	
گوسفند داشتی	۳۳	۸۶۹۱	۷	۱۲۸۷	۲۶۰۰	۵	۱۳۳۰	۲۶۷۸	
الاغ شیری	۱	۵۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
بز داشتی	۲	۳۰۰	۲	۳۰۰	۶۰۶	۲	۲۵۰	۵۰۲	
پرورش و تکثیر اسب	۱	۱۰	۲	۴۳	۹۳	۰	۰	۰	
شتر داشتی	۳	۲۰۷	۶	۹۵۰	۱۹۰۰	۳	۱۷۰	۳۴۰	۱
گاو داشتی	۴۸	۲۱۲۹	۵۲	۲۱۰۸	۴۳۰۸	۳۸	۱۶۸۸	۳۴۴۶	۴
جمع کل	۱۵۶	۲۲۹۶۴	۱۲۳	۴۶۸۸	۱۸۵۸۴	۱۰۶	۳۴۳۸	۲۰۳۱۸	۷

مجوزهای مربوط به واحدهای طیور استان خراسان جنوبی در سال ۱۴۰۲

شرح مجوز		موافقت اصولی		تاسیس		بهره برداری		توسعه	
نوع شاخص	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت کل	تعداد	ظرفیت کل	تعداد	ظرفیت	تعداد
مرغ گوشتی	۱۳۴	۴۰۴۳۵۰۰	۵۵	۱۳۲۰۶۹۹	۲۰۹	۴۱۲۵۷۳۸	۴۵	۷۴۷۷۵۷	
مرغ تخمگذار	۳۷	۳۸۰۳۴۹۹	۱۹	۷۷۲۸۹۹	۲۶	۱۰۰۴۲۲۰	۹	۵۴۹۳۰۷	
پولت تخمگذار	۳	۳۵۰۰۰۰	۲	۹۰۰۰۰	۹	۴۷۱۷۷۸	۰	۰	
بومی تخمگذار	۲	۱۰۰۰۰	۳	۲۰۰۰۰	۰	۰	۰	۰	
مادربومی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
مرغ مادر تخمگذار	۱	۶۰۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
مرغ مادر گوشتی	۱	۶۰۰۰۰	۱	۶۰۰۰۰	۱	۱۱۵۰۰۰	۰	۰	
نیمچه گوشتی بومی	۰	۰	۱	۱۰۰۰۰	۱	۵۰۰۰	۰	۰	
باغ پرندگان	۱	۴۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
بوقلمون گوشتی	۳	۴۴۰۰۰	۰	۰	۲	۷۳۰۰	۰	۰	
پرندگان زینتی کوچک چته	۱	۱۵۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
شترمرغ گوشتی	۳	۲۷۶۵	۱۳	۸۷۸۳	۴	۱۴۰۰	۲	۱۹۶	
شترمرغ توام	۰	۰	۱	۱۰۷۵	۶	۶۶۶۶	۰	۰	
شترمرغ مولد	۰	۰	۴	۵۳۱	۰	۰	۰	۰	
پرورش قرقاول	۲	۴۴۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
پرورش ملکه	۱	۱۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	
واحد جوجه کشی مرغ گوشتی	۰	۰	۰	۰	۱	۱۱۵۷۶۰۰	۰	۰	
جمع کل	۱۸۹	۸۳۸۱۰۶۴	۹۹	۲۲۸۳۹۸۷	۲۵۹	۶۸۹۴۷۰۲	۵۶	۱۲۹۷۲۶۰	

مجوزهای مربوط به واحدهای گلخانه و قارچ خوراکی استان خراسان جنوبی در سال ۱۴۰۲

ردیف	نوع فعالیت	پروانه تاسیس		پروانه بهره برداری		پروانه توسعه		پروانه بهسازی نوسازی	
		تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت
۱	واحدهای گلخانه (سطح زیرکشت)	۴۲	۹۵۹۱۲	۵۸	۲۰۹۹۲۰	۱	۱۰۰۰	۱	۲۵۰۰
۲	واحدهای قارچ خوراکی (تناژ)	۱	۱۷	۱	۲۰۰	۰	۰	۰	۰
	جمع کل	۴۳	۹۵۹۲۹	۵۹	۲۱۰۱۲۰	۱	۱۰۰۰	۱	۲۵۰۰

مجوزهای مربوط به واحدهای شیلات و آبزیان خراسان جنوبی در سال ۱۴۰۲

ردیف	نوع فعالیت	موافقت اصولی		پروانه تاسیس		پروانه بهره برداری		پروانه توسعه	
		تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت	تعداد	ظرفیت
۱	ماهیان سردآبی (تن)	۲	۲۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲	ماهیان گرمآبی (تن)	۲	۱۱۰	۱	۱۱	۱	۱۰	۰	۰
۳	تیلاپیا (تن)	۱	۶۰۰	۲	۲۰	۲	۲۵	۱	۴۳
۴	زالو (قطعه)	۲	۱۳۰۰۰۰	۱	۱۲۱۰۰۰۰	۰	۰	۰	۰
	جمع کل	۷	۱۳۰۰۷۳۵	۴	۱۲۱۰۰۳۱	۳	۳۵	۱	۴۳

آمار واحدهای گیاهپزشکی استان خراسان جنوبی در سال ۱۴۰۲

ردیف	شرح مجوز (پروانه)	صدور پروانه تاسیس	تمدید پروانه تاسیس	تمدید بهره برداری
		تعداد	تعداد	تعداد
۱	کلینیک گیاهپزشکی	۰	۰	۲
۲	فروشگاه آفت کش نباتی (داروخانه گیاهپزشکی)	۳	۲۰	۰
	جمع کل	۳	۲۰	۲

آمار بهره برداری دامداری روستایی و غیرصنعتی در سال ۱۴۰۲

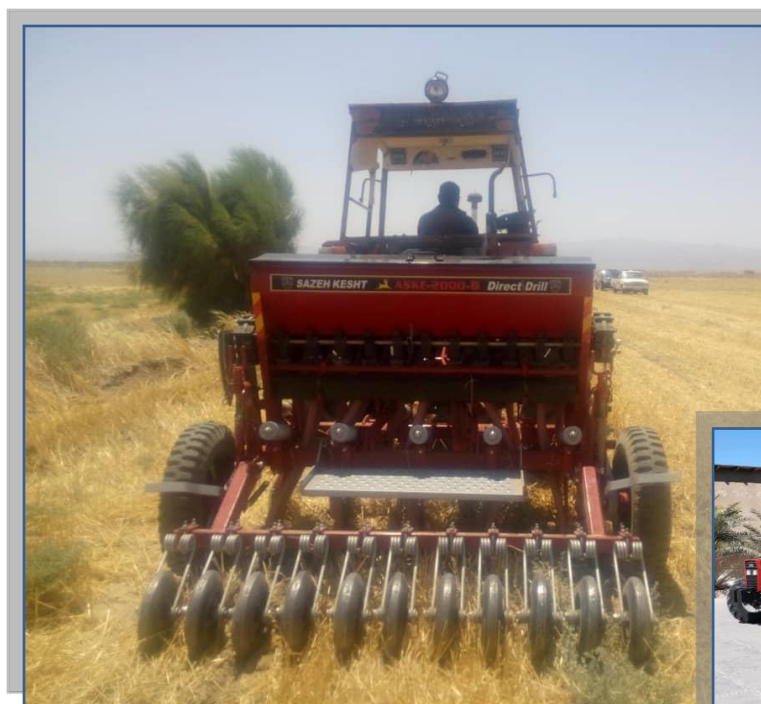
ردیف	کارت شناسایی	تعداد	ظرفیت مواد	ظرفیت کل گله	واحد
۱	دامداری روستایی و غیرصنعتی	۵۸۴	۱۲۶۶۷	۲۷۴۶۵	راس
۲	آبزی پروری روستایی و غیرصنعتی	۳۰	۵۶/۱۰۸		تن
		۲	۸۹۹۹۹		عدد

توسعه مکانیزاسیون کشاورزی

ضریب مکانیزاسیون استان در سال ۱۴۰۲ برابر با ۲/۵۱ اسب بخار در هکتار محاسبه گردیده است. تعداد ماشین آلات تا پایان سال ۱۴۰۲، به شرح می باشد:

تعداد ماشین آلات کشاورزی تا پایان سال ۱۴۰۲

شاخص	واحد	بشرویہ	بیرجند	خوسف	درمیان	زیرکوه	سرایان	سربیشه	طبس	فردوس	قاین	نهبندان	جمع کل
انواع تراکتور	دستگاه	۵۵۶	۴۵۴	۶۰۶	۴۱۹	۳۴۹	۸۳۱	۵۰۵	۳۹۴	۴۴۴	۱۵۲۰	۵۶۷	۶۶۴۵
انواع کمباین	دستگاه	۱۶	۱	۵	۷	۲	۱۱	۱۳	۱۲	۳	۱۸	۹	۹۷
بذرکار	دستگاه	۹۵	۲۰	۴۰	۱۵	۵	۲۳	۵۴	۲۸	۱	۵۳	۲۰	۳۵۴
ادوات کشاورزی حفاظتی	دستگاه	۲۷	۱۲	۱۰	۴۷	۱۵	۲۶۰	۱۰	۱۳۲	۶۸	۴۵	۱۲	۶۳۸
کشاورزی حفاظتی	هکتار	۱۰۷۵۴	۷۴۶	۳۱۶۹/۵	۱۲۰۸	۱۴۷۱	۲۹۷۰	۳۸۳۵	۱۵۳۳/۸	۲۱۶۷	۸۹۷۳	۴۹۶۹/۵	۴۱۷۹۶/۸
انواع گاو آهن	دستگاه	۳۶۷	۳۷۱	۳۳۲	۳۴۴	۲۵۳	۸۰۰	۴۷۹	۳۸۸	۳۲۰	۹۳۷	۳۶۳	۴۹۵۴
دیسک	دستگاه	۲۴۰	۲۸۵	۷۰	۸۸	۱۵	۵۱	۱۸۳	۱۰۲	۴۵	۶۴	۱۹۷	۱۳۴۰
انواع کودپاش	دستگاه	۱۲۰	۳۶	۶۱	۴	۶	۵۹	۵	۱۸	۱۲	۸۵	۲۷	۴۳۳
انواع سم پاش	دستگاه	۳۸۰	۱۳۰	۲۸۹	۱۲۳	۴۱۵	۵۱۱	۳۹۹	۵۷۹	۵۷	۱۴۵۸	۱۶۳	۴۵۰۴
دروگر	دستگاه	۰	۰	۸۷	۲۲	۳	۳۵	۵	۱۴	۱	۲۶	۴	۱۹۷
تیلر	دستگاه	۷۱	۳۰۸۹	۵۰۲	۵۵۷	۶۳۸	۷۵۱	۳۹۴	۱۴۳	۲۱۵	۸۲۲۶	۳۷۶	۱۴۹۶۲
ضریب مکانیزاسیون	اسب بخار	۲/۱	۲/۷۲	۲/۳	۲/۲۴	۱/۶۶	۲/۰۲	۲/۲۳	۲/۰۶	۳/۱۷	۲/۸۲	۲/۵	۲/۵۱

فعالیت‌های حفظ نباتات

مدیریت حفظ نباتات، با شبکه‌های مراقبت اصولاً جزء سازمان‌های واکنش سریع با مدیریت پایش به شمار می‌رود. علت این امر، امکان طغیان ناگهانی آفات بومی و یا ورود غیرمنتظره آفات قرنطینه خارجی از سایر کشاورزها و یا انتشار آفات قرنطینه داخلی در مناطق جدید در داخل کشور و لزوم آماده باش همیشگی این سازمان برای رویارویی به موقع و واکنش سریع در برابر عوامل زیان بار در بخش کشاورزی است. جدول زیر نشان دهنده اهم فعالیت‌های این بخش در سال ۱۴۰۲ است.

عملکرد مدیریت حفظ نباتات

شاخص	واحد	بشرویه	بیرجند	خوسف	درمیان	زیرکوه	سرایان	سربیشه	طیس	فردوس	قاین	نهبندان	جمع کل
مساحت باغات که مبارزه با آفات عمومی و همگانی در آن انجام شده	هکتار	۵۵۰	۷۵۰	۶۵۲	۴۳۵	۹۱۰	۱۶۰۰	۹۸۷	۱۷۱۰	۱۶۵۶	۳۷۰۰	۵۵۰	۱۲۵۰۰
	هکتار	۰	۰	۱۶۹	۰	۰	۰	۲۸	۳۶۲	۰	۰	۳۷۰	۹۲۹
	هکتار	۴۲	۶۰	۴۲۵	۰	۱۰	۹۴	۱۵	۰	۱۴	۰	۲۳	۶۸۳
	هکتار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۶۰۰	۰	۰	۲۲۰	۸۲۰
مبارزه بیولوژیک	هکتار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵۰	۰	۰	۵۰
قرنطینه نباتی	هکتار	۱۰۹۶۹	۷۱۱	۲۱۹۰	۵۵۰	۷۷۶	۵۱۷۷	۱۳۴۲	۱۰۱۴۲	۱۷۴۶	۳۸۲۰	۵۹۸۶	۴۳۴۰۹
	تن	۰	۸۶۱/۷۷	۰	۰	۰	۰	۱۲۱/۶۶	۰	۰	۰	۰	۹۸۳/۴۳۱
سطوح عملیات ردیابی آفات قرنطینه خارجی		هکتار	۶۳۷۰	۵۴۰	۱۷۰۰	۷۰۰	۱۳۷۰	۲۶۲۰	۲۱۳۰	۱۹۸۰	۲۶۵۰	۲۲۳۰	۲۳۰۰۰
میزان مصرف سموم	لتر / کیلوگرم	۵۵۹۳	۶۳۹	۹۹۷	۴۲۴	۹۵۰	۲۳۱۰	۶۴۲	۱۰۳	۳۲۱	۱۲۸۳	۳۲۱	۱۳۵۸۳
	لتر / کیلوگرم	۱۳۳۳۱	۸۴۶۳	۹۲۴۸	۱۹۴۲	۲۰۰۶	۴۵۶۶	۵۲۰۲	۱۳۷۶	۲۵۴۳	۲۵۶۶	۲۰۸۱	۵۳۳۲۳
	لتر / کیلوگرم	۵۱۷۰	۲۰۷۰	۹۵۴۴	۲۹۷	۸۰۴	۴۴۰۱	۲۶۵۱	۱۹۷۲	۶۳۶۳	۱۶۷۰	۱۵۹	۳۵۱۰۰
	لتر / کیلوگرم	۲۷۹۶	۷۱۷	۵۸۷	۲۹	۱۳۰	۵۶۴	۷۰۵	۲۱۱	۶۵۸	۵۹	۲۵۸	۶۷۱۶
	لتر / کیلوگرم	۹۹	۷۹۹	۳۰	۴۰	۳۹	۱۴۵	۱۲۰	۷۵	۷۰	۱۱۲	۳۰	۱۵۵۹

فعالیت‌های ترویجی

گام نهادن در مسیر توسعه کشاورزی و رسیدن به خودکفائی و استقلال تولید، نیازمند عزم ملی و برنامه‌ریزی دقیق و همسوی است که ضرورت آن، اهتمام کامل مدیران، کارشناسان، برنامه‌ریزان، تولیدکنندگان و بهره‌برداران بخش کشاورزی در زیربنائی‌ترین قسمت یعنی تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی می‌باشد. شبکه ترویج کشاورزی، شبکه‌ای متشکل از عناصر فیزیکی و انسانی و موقعیت‌های ارتباطی و ساختاری می‌باشد که امکان انتقال دانش فنی و عمومی و اطلاعات ترویجی و بازخورد آن به منظور ایجاد زمینه‌های مشارکتی، تسریع در ارائه خدمات زیربنائی توسعه روستائی و بخش کشاورزی، تغییر بهبود در رفتار تولیدکنندگان و بهره‌برداران را فراهم می‌سازد.

اهم فعالیت‌های ترویجی استان در سال ۱۴۰۲

شاخص	واحد	جمع کل
آموزش‌های ترویجی، مهارتی بهره‌برداران و تولیدکنندگان	نفر روز	۲۰۳۴۸
آموزش زنان روستایی و توسعه اشتغال خانگی	نفر روز	۶۰۱۸
آموزش‌های مهارتی (از محل اعتبارات ملی)	نفر روز	۱۰۰۶۲
نوسازی و تجهیز مراکز خدمات ترویج کشاورزی	مرکز	۲۴
تولیدات سمعی و بصری (رادیویی)	دقیقه	۱۷۰۲
تولیدات سمعی و بصری (تهیه کلیپ، نماهنگ، فیلم ترویجی، مستند)	دقیقه	۲۷
تهیه عکسهای ترویجی به صورت دیجیتال	قطعه	۰
تدوین و ارسال پیامک ترویجی (رادیویی - صوتی)	عنوان	۰
تهیه و تدوین برنامه تلویزیونی	دقیقه	۱۰۳
تهیه و تولید رسانه‌های نوشتاری	عنوان	۱۰
استودیو کشاورز (شبکه برکت خراسان جنوبی)	دقیقه	۸۴۰
شناسایی و انتخاب بهره‌برداران و تولیدکنندگان برتر (استانی)	نفر	۵۷
شناسایی و انتخاب بهره‌برداران و تولیدکنندگان برتر (ملی)	نفر	۷
اجرای طرح‌های تحقیقی ترویجی و تحقیقی تطبیقی	مورد	۸
نابلو ترویجی	مورد	۰
مزارع و باغات الگویی (ایجاد سایت‌های الگویی جامع تولیدی-ترویجی)	مورد	۴۰
ایجاد سایت IPM/FFS (محصول سالم)، سایت‌های جامع استقرار کشاورزی پایدار (IPCM)	مورد	۰
جشنواره و نمایشگاه	مورد	۲۳
کانون‌های یادگیری	مورد	۱۴
روز مزرعه	مورد	۸۲
برنامه روز/هفته انتقال یافته‌های تحقیقاتی	مورد	۵
باشگاه کشاورزان جوان روستایی	مورد	۶
حمایت از مددکاران ترویجی / تسهیلگران زن توسعه روستایی	نفر	۱۸۰۰
صندوق‌های اعتبارات خرد زنان روستایی	تعداد صندوق‌ها	۲۳۵
	تعداد اعضاء	۸۸۰۹
	سرمایه (میلیون ریال)	۱۱۱۵۶۸

ساماندهی و حفظ کاربری اراضی

زمین به عنوان بستر کلیه فعالیت‌های تولیدی از جایگاهی ارزنده و مهم در بخش‌های اقتصادی و به‌ویژه در بخش کشاورزی و منابع طبیعی برخوردار است که مهم‌ترین نقش آن تأمین امنیت غذایی جامعه می‌باشد. لذا حفظ اراضی در بخش کشاورزی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در همین راستا، مدیریت امور اراضی استان با اتخاذ شیوه‌های مدیریت کارآمد و با در نظر گرفتن جایگاه اهداف حاکمیتی که در حیطه وظایف این مدیریت قرار دارد، نسبت به ساماندهی اراضی کشاورزی استان اقدام و از آسیب‌های جدی و جبران‌ناپذیر به زمین‌های کشاورزی مولد، جلوگیری می‌نماید. اهم فعالیت‌های این بخش در سال ۱۴۰۲، به شرح جدول زیر می‌باشد:

اهم فعالیت‌های مدیریت امور اراضی استان در سال ۱۴۰۲

ردیف	عنوان	واحد	عملکرد
۱	حفاظت از اراضی کشاورزی	میلیون هکتار	۰.۴۳۶۰۸۸
۲	رشد شناسایی تغییر کاربری غیر مجاز نسبت به سال قبل	درصد	۱۸
۳	اراضی رفع تداخل شده و معرفی به سازمان ثبت و اسناد	هکتار	۴۹۹۶۶.۵

سازمان جهاد کشاورزی خراسان جنوبی
معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

مزایا و قابلیت های توسعه بخش کشاورزی استان

مزایا و قابلیت های توسعه بخش کشاورزی استان:

- ۱- استقرار استان در مسیر شمال- جنوب و شرق- غرب و تأثیر آن در تمامی ابعاد توسعه بویژه کشاورزی.
- ۲- وجود مزیت های نسبی برخی تولیدات کشاورزی به ویژه رتبه اول در تولید زرشک و عناب و سنجد، رتبه دوم در تولید زعفران، رتبه پنجم در تولید پنبه و گل نرگس و محصولات دامی مثل وجود چرخه کامل تولید گوشت مرغ، ذخایر غنی ژنتیکی دامی.
- ۳- امکان استفاده از دشت ها و حاشیه کویر در پرورش دام نظیر شتر (حدود ۲۰ درصد جمعیت شتر کشور) و گوسفند بلوچی با تولید پشم بسیار مرغوب و بز کرکی با تولید کرک با ارزش اقتصادی بالا و برخی محصولات کشاورزی سازگار.
- ۴- برخورداری از دانش بومی و سنتی در استفاده بهینه از منابع آب و خاک و اختصاص مقام اول کشوری در تعداد قنوات.
- ۵- امکان تشکیل و راه اندازی شرکت های سهامی زراعی و مراکز آموزش کشاورزی و مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی به منظور پرورش نیروی انسانی متخصص و اجرای طرح های تحقیقاتی مناطق خشک و بیابانی.

اولویت های سرمایه گذاری در بخش کشاورزی استان:

- ۱- احداث مجتمع های تولید گیاهان دارویی
- ۲- ایجاد باغ ها و مزارع مکانیزه کشت زرشک و زعفران
- ۳- ایجاد مجتمع های بزرگ گلخانه ای و تولید انواع صیفی جات، قارچ صدفی، سبزیجات و ...
- ۴- ایجاد واحدهای بسته بندی خشکبار با تاکید بر تولیدات استان شامل زرشک، عناب، پسته، بادام، خرما و نظایر آن
- ۵- ایجاد واحدهای فرآوری تولیدات در حال گسترش زیتون
- ۶- واحدهای صنعتی مرتبط با کود آلی و زیستی با تاکید بر استفاده از مواد اولیه موجود در استان
- ۷- احداث کشتارگاه های صنعتی دام و طیور و صنایع جانبی (کنسروسازی)
- ۸- احداث مجتمع های تولید مرغ و تخم مرغ و مرغ مادر
- ۹- پرورش ماهیان گرم آبی و سردآبی در منابع آبی موجود
- ۱۰- احداث دامداری های صنعتی
- ۱۱- ایجاد و فعال سازی کارخانجات تولید کنسانتره
- ۱۲- فعال نمودن واحدهای تولید مواد لبنی استان

زمینه های سرمایه گذاری در بخش کشاورزی

پروژه	زمینه سرمایه گذاری
بسته بندی و فرآوری و صادرات	عنب
بسته بندی، فرآوری و صادرات	زرشک
اسبری زعفران، رنگدانه های آرایشی و بهداشتی، قرص زعفران، بسته بندی	زعفران
فرآوری، بسته بندی و صادرات	گیاهان دارویی
بسته بندی، صادرات و تولید عسل دارویی.	عسل
ایجاد مجتمع شتر داری شیری، احداث کارخانه فرآوری شیر شتر، احداث کارخانه بسته بندی و صادرات شیر دارویی شتر	شتر
توسعه کاشت، فرآوری، بسته بندی و صادرات	زیره سبز
احداث کشت و صنعت، فرآوری و صادرات	گل نرگس
روغن دانه انار، کنسانتره انار	انار
صنایع ریسندگی، بافندگی، صادرات محلول و روغن کشی	پنبه
بسته بندی، فرآوری، تهیه خلال، روغن پسته، پودر پسته	پسته
اهلی سازی، توسعه کاشت، فرآوری، بسته بندی و صادرات.	آنفوزه
ایجاد واحد مرغ مادر تخم گذار، ایجاد کارخانه جوجه کشی و ایجاد کارخانه تولید پودر تخم مرغ و سایر صنایع وابسته.	مرغ مادر تخم گذار
تجهیز و تکمیل مجتمع ها، بسته بندی و صادرات.	محصولات گلخانه ای
فرآوری کرک و تولید محصولات کرکی.	کرک